

Rommelige reis door de tijd

THEATER

★★★★★

GAVRILO PRINCIP

Holland Festival, *Gavrilo Princip* door De Warme Winkel, eindregie Marien Jongewaard
Van Gendthallen Amsterdam, 20/6, daar t/m 27/6, dewarmwewinkel.nl

***Gavrilo Princip* is een rijke productie, maar mist focus en sturing. Angstaanjagend hoogtepunt is het moment waarop we in het hoofd van de dader kijken.**

In een van de eerste scènes komt actrice Mara van Vlijmen ietwat bedeesd op, verkleed als Gavrilo Princip. Magere jongen, snorretje, hoedje. Maar ze speelt zichzelf en wil voordat voorstelling begint allerlei mensen bedanken.

Dan leest zij uit een schriftje voor wie ze wil bedanken, voornamelijk andere theatergroepen die eerder een voorstelling over dit onderwerp hebben gemaakt. Dat zijn er nogal wat, vooral in Duitsland wemelt het van de producties over Gavrilo Princip en het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog, honderd jaar geleden. Ze noemt ook Diederik van Vleuten, die een voorstelling over dit onderwerp maakte. Nogal cabaretesk, zegt de actrice. Daarna begint ze doodgemoedereerd met het aftellen: van 2014 naar 1914.

Is dat nu een opperste vorm van ironie, cynisme of juist deemoedigheid? Bij De Warme Winkel weet je het nooit. 'Onze voorstellingen zijn niet zelden een energetische potpourri waarin we spelen met stijlen, vormen, clichés, iconen en verwachtingen', aldus de flyer van *Gavrilo Princip*.

Dat is mooi geformuleerd en je kunt net zo makkelijk zeggen dat ze er vaak een lekker zootje van maken. Dat zou in dit geval flauw zijn, want *Gavrilo Princip* is, met steun van het Holland Festival, een rijke productie geworden, met prachtige decorstukken, een fraai muziekdecor (compositie: Remco de Jong en Florentijn Boddendijk) en inderdaad een mengeling van stijlen: van melodrama tot cabaret, van cynisch anti-theater tot betrokken engagement. Het is ook nogal rommelig allemaal, met dat gesleep en getrek en geduw met zetstukken.

De Warme Winkel speelt de voorstelling in de immense Van Gendthallen in Zeeburg, Amsterdam. Daar is een soort filmstudio annex theaterlaboratorium ingericht, met allerlei sets, camera's, een groot filmscherm en een tafel waarop af en toe hoorspelgeluiden kunnen worden gemaakt. Het is een enorme rommelzolder, waar de acteurs acteurs spelen die in brokstukken het verhaal van Gavrilo vertellen.

Gavrilo Princip, eenzelve jongen van 19 uit Bosnië die samen met een groepje anarchistische vrienden een aanslag pleegt op de Oostenrijkse troonopvolger Franz Ferdinand. Een verzetsdaad, om de annexatie van zijn land door het Habsburgse rijk te wreken. Hierna begint de Grote Oorlog en voor De Warme Winkel tevens de 20ste eeuw. Hun voorstelling is ook een reis door de tijd; heen en weer en terug.

Ruim twee uur sjuwt de ploeg van set naar set en intussen kijkt het publiek vooral naar dat grote scherm. Wat *Gavrilo Princip* mist, is focus en sturing. Er zijn erg grappige scènes (de bourgeoisie rond het biljart), erg flauwe (een rechtbankscène à la Theo en Thea) en te lange (de slotmonoloog van Gavrilo tegenover zijn psychiater). Angstaanjagend hoogtepunt is het moment waarop we in het hoofd van de dader kijken; letterlijk indringende beelden, recht door het menselijk oog de duisternis in, omlijst door een orkaan van geluid.

Tegen het eind wordt een overduidelijke link naar nu gelegd. In een door Maria Kraakman knap geplaybackte scène wordt een Syriëganger ondervraagd over zijn motieven. Is hij een vrijheidsstrijder of een terrorist? Allebei, zou het antwoord volgens De Warme Winkel moeten zijn, zoals dat ook gold voor Gavrilo Princip. Dan wordt de romantische sfeer van de rommelzolder keiharde realiteit. Gevolgd door een bijna schattige finale, waarin de acteurs via de achterdeur verdwijnen, als poppetjes in een stomme film.

Hein Janssen

84